

Arthantering inom datavårdskapet för oceanografi och marinbiologi

1 Bakgrund

Inom flera av miljöövervakningens undersökningstyper studeras sammansättningen av arter inom ett område. För att jämförande analyser ska vara möjliga krävs det att arter identifieras korrekt och namnges enligt ett standardiserat format. För att kunna göra tidsserie-analyser måste också taxonomisk utveckling vara känd genom hela tidsserien. För att undvika att synonyma artbegrepp presenteras i datavårdskapets databas behöver datavärden fastställa en artlista för de arter som ingår i datavårdskapet. Denna artlista finns publicerad i högermenyn på datavårdskapets webbsida under rubriken ”Arthantering”, artlistan kan också laddas ned [här](#).

2 Datavårdskapet följer Dyntaxa

[Dyntaxa](#) är en databas över svenska organismers namn och släktskap. I Dyntaxa finns information om gällande namn, aktuell klassificering, vanliga synonymer samt artens taxonomiska utveckling. Arter som levereras till datavårdskapet ska nämnas enligt gällande vetenskapligt namn i Dyntaxa. På SHARKweb visas artens vetenskapliga namn (enligt Dyntaxa) samt artens Dyntaxa-ID. Utöver detta finns en kolumn för rapporterat vetenskapligt namn som visar det namn som levererats till datavärden. Vid en jämförelse av de två namnkolumnerna kan en användare se vilka rättningar och översättningar som gjorts av datavärden.

3 Arthantering internationellt

Datavärden levererar varje år svenska miljöövervakningsdata till Internationella Havsforskningsrådet ([ICES](#)) och The European Marine Observation and Data Network ([EMODnet](#)). Genom EMODnet blir data också tillgängliga på global nivå i Ocean Biogeographic Information System ([OBIS](#)). Vid leverans av data till dessa internationella databaser krävs att arthanteringen följer internationell standard, d.v.s. World Register of Marine Species ([WoRMS](#)).

3.1 World Register of Marine Species (WoRMS)

WoRMS är en internationellt accepterad databas för hantering av marina arter. Alla arter som finns registrerade i WoRMS har ett AphiaID. När datavärden skapar exporter för internationella leveranser görs en översättning av vetenskapliga namn och identiteter från Dyntaxa/TaxonID till WoRMS/AphiaID.

3.2 Arthantering av växtplankton

3.2.1 HELCOM Phytoplankton Expert Group (PEG)

HELCOM Phytoplankton Expert Group (PEG) publicerar årligen en lista över växtplanktonarter och till viss del även mikrozooplankton som observeras i miljöövervakningen inom HELCOM-området (d.v.s. Östersjön och Kattegatt). Arterna är indelade i unika storleksgrupper beroende på storlek och trofisk tillhörighet. HELCOM PEG följer taxonomin i WoRMS. En uppdaterad lista publiceras årligen och namnsätts enligt PEG_BVOL[Aktuellt år] och finns att ladda ned hos ICES [här](#), filen finns även att hitta på datavärdsskapets webbsida.

3.2.2 Nordic Marine Phytoplankton Group (NOMP)

För arter förekommande i Skagerrak och Nordsjön finns en motsvarande lista som administreras av SMHI och uppdateras årligen av Nordic Marine Phytoplankton Group (NOMP). Även NOMP följer taxonomin i WoRMS. NOMP-listan finns ännu inte tillgänglig på webben, kontakta shark@smhi.se vid intresse.

3.2.3 Rapportering till ICES

Vid rapportering av växtplanktondata till ICES så ska arter och storlekklasser följa årets HELCOM PEG-lista. Årets PEG-lista publiceras vanligen i början av sommaren. Eftersom PEG följer WoRMS och datavärdskapet följer Dyntaxa så uppstår ibland en mismatch. Växtplanktondata som levereras till datavärdskapet och ska rapporteras vidare till ICES ska följa PEG- och NOMP-listan, i vissa fall betyder detta att de då inte följer Dyntaxa. I de fall där WoRMS och Dyntaxa skiljer sig så översätter datavärden de arter som levereras enligt PEG/NOMP (WoRMS) till Dyntaxa när data publiceras på SHARKweb men behåller WoRMS i exporten till ICES.

4 Årlig uppdatering av listor och databaser

Dyntaxa har mycket bra täckning för flercelliga organismer men är inte alltid helt uppdaterade vad gäller encelliga organismer. För att de olika systemen ska stämma överens så bra som möjligt samarbetar datavärdskapet både med Dyntaxa (Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)) och WoRMS för att årligen synkronisera systemen på artnivå. Värt att notera är att Dyntaxa och WoRMS skiljer sig i vissa avseenden vad gäller högre taxonomi. När rapporteringen till ICES har genomförts i september gör datavärden en sammanställning av de arter som skiljer mellan WoRMS och Dyntaxa. Informationen skickas till SLU som i sin tur uppdaterar Dyntaxa. När SLU har genomfört uppdateringen gör datavärden ett nytt databasuttag från Dyntaxa och sammanställer en lista över de arter som förekommer i datavärdskapet. Denna årliga uppdatering av datavärdskapets artlista görs i slutet av varje år och publiceras på datavärdskapets webbsida. Datavärden ser även till att arter som rapporterats till datavärdskapet återfinns i WoRMS. Speciellt gäller detta arter som finns i Östersjön och som normalt klassas som sötvattensarter.

5 Rapportering av arter som inte finns i Dyntaxa

Om en leverantör har hittat en art som inte finns registrerad i Dyntaxa kan det röra sig om en för svenska vatten ny eller sällsynt art. Då bör individen sparas så att dess identitet kan dubbelkontrolleras av andra intresserade experter. När datavärden tar emot data och konstaterar att arten inte finns registrerad hos Dyntaxa kan datavärden behöva kontakta utföraren för att få information om referenslitteratur där arten ingår. Sedan låter datavärden registrera arten hos Dyntaxa och i sin egen artlista.